

7.3.1850 — 14.9.1937

Před třiceti lety.

Když odešel, chtěli jsme zachovat všechno, co po něm zůstalo. "Tvému odkazu věrní zůstaneme", prohlásil nástupce T. G. Masaryka nad jeho rakví. A totéž se ozývalo z ulic i venkova, ze všech úst. Nebylo místa, kde by jeho duch nezanechal stopy, a nebylo také konce ušlechtilých a poetických činů, jež vznikaly jen proto, aby připomínaly jeho památku. — Alespoň jednoho z nich chceme dnes vzpomenout. —

Sotva se ještě ví, kdo tehdy navrhl, aby byl zachován plamen ze svíce u nohou mrtvého. Jako symbol, závazek a program. Bylo to zcela v duchu citění těch dnů. — A tak zažářilo světlo, které my, účastníci té události, stále a dosud vidíme hořet nad Prahou. — Snad ještě i skutečně pláne ta mohutná voskovice kdesi v závětrí starých hradčanských zdí. — Symbol výmluvnější než bájeslovný Blaník — světlo Tomáše Garika Masaryka. — A i když ne — pak v našich srdcích zářit nepřestane. —

Tak přišly zlé časy. Nacistické sekýrárny a komunistické šibenice reprezentované jmény Hitler, Heydrich, Gottwald a Novotný. Prahou mašinovala cizí vojska a vzdouvaly se prapory cizích politických směrů. Statisíce se rodily do nové nesvobody. Zase nastalo Temno a svět se k nám obrátil zády. Všechno bylo pošpiněno, všechno zavrženo, tisícům nezůstala než cesta na smrt, do vyhnanství či k zapření sama sebe. —

Byť však byla doba sebestrašnější, nikdy neměla tolik síly, aby uhasila tichý plamen Masarykova odkazu. Ten v nás hoří dosud přes všechna protiventství. Ideologie, jež chtěly ovládnout svět, ochabují, jejich fanatičtí nositelé vymírají, ale princip Pravdy a Lidskosti, vyjádřený v životě, díle a myšlenkách jeho podivuhodné osobnosti, se dočkává vzkříšení. Masaryk se vrací. —

Nelze odhadnout, v jakém převtělení se s ním my či naše děti znovu setkáme, ale vrátí se jistě a především k národu, jenž byl dosti veliký, aby ho pochopil, aby se k němu cele přiznal, a dosti pevný ve víře, aby nepřestal doufat. — Světlo velikého starce nezhasló. — Strážme ho jen věrně ve svých srdcích. —

DOMOV SE PROBOUZÍ

Manifest čs. spisovatelů k světové veřejnosti.

Dostali jsme z domova z pramene nám dobře známého manifest, který údajně podepsalo 183 členů Svazu čs. spisovatelů, 69 členů Svazu čs. výtvarných umělců, 21 členů Svazu čs. skladatelů a Svazu čs. divadelních umělců, 39 členů Svazu čs. filmových a televizních umělců, 56 vědců, publicistů a duševních pracovníků. Manifest byl datován v Praze, 5. srpna 1967:

Českoslovenští spisovatelé, členové Svazu čs. spisovatelů a účastníci IV. sjezdu čs. spisovatelů, konaného v Praze 27.—29. června 1967, spolu s připojenými česko-

slovenskými umělci, vědci a intelektuály, obracejí se k veřejnosti a spisovatelům celého svobodného a demokratického světa s naléhavou výzvou o pomoc na záchranu duchovní a myšlenkové svobody a nezadatelných práv každého svobodného umělce, ohrožených terorem státní moci.

Na našem sjezdu a bezprostředně po něm došlo k událostem, k nimž nemůžeme a nesmíme mlčet, nemáme-li zradit sami sebe. Vyslovili jsme se na sjezdu pro naprostou, ničím a nikým neomezovanou svobodu projevu a názorů, svobodu myšlení a tvorby, kterou považujeme za samozřejmé právo každého umělce v demokratické a humanistické společnosti, pro zrušení politické censure, proti antisemitismu a rasismu oficiální politiky našeho státu v poměru k Izraeli, proti pronásledování sovětského spisovatele Solženicyna, proti potlačování lidské důstojnosti kdekoli a kýmoli, proti potlačení občanských práv v naší vlasti, pro důslednou demokratisaci a humanisaci veřejného života a kulturní politiky v Československu: neboť to jsou problémy, jež nás tíží a znepokojují. Všichni, kdo vyslovili tyto požadavky, jež jsou, jak věříme, těžce vydobytým pokladem kulturního lidstva od dob francouzské a americké revoluce, byli však představiteli státní moci a především představiteli vládnoucí strany obvinění bezpříkladně hrubým způsobem z protistátních úmyslů a nepřátelských cílů. Představitelé strany teroristicky zasáhli do voleb našeho výboru a výslovně nařizovali vyškrtnutí dvanácti, pak čtyř našich nejstejnějších druhů z kandidátky; vyhrožovali jim umlčením; postavili je pod policejní dohled a znemožnili jim publikovat; vedou proti nim persekuci, která je ohrožuje existenčně i na osobní svobodě; rozpoutali proti celé československé spisovatelské obci štvavou kampaň vyslovené fašistického charakteru, v níž se neostýchali užívat nadiktovaných resolucí pracujícího lidu proti jeho duchovním tvůrcům.

Mezi námi je velmi vysoká část marxistů a komunistů a zdrcující většina z nás nesouhlasí s kapitalistickým společenským a hospodářským řádem a je rozhodně pro socialismus. Protože jsme však pro socialismus skutečný, který by byl "říší svobody", jak hlásal Marx, a nikoli vládou teroru, protestujeme a voláme na poplach. Věříme s Emersonem, že kdo chce být člověkem, musí být nonkonformistou, a se Sartrem, že spisovatel je odpovědný za svou dobu. Věříme s naším největším kritikem F. X. Šaldou, že "srdce pravého básníka si nemůže koupit žádná společnost, žádná třída" a že "básník začíná teprve tam, kde končí nenávisť straník". Věříme s ním, že "politická úloha spisovatele je v tom, že proti jednostrannému politikaření zdůrazňuje požadavky lidství, proti politickým profesionálům a machrům politického stranictví univerzálnost lidského ducha; že proti stranám hájí vlast a proti vlastencům lidství". Byli jsme brutálně přesvědčeni o stálé platnosti slov Karla Čapka, že "každý násilný režim se obrací v první řadě proti svobodné inteligenci, že násilně omezuje čili usměrňuje ducha".

Víc než před třiceti lety hlásal náš Edvard Beneš světu, že mír je nedělitelný; máme tedy snad jisté oprávnění volat my dnes k světu, že nedělitelná je i svoboda a kultura. Neříkejte, prosíme, že každý protest, každá pomoc je marná, protože pomáhat těm, kdo žijí v nedemokratickém státě, je platonické a tedy marné. Neboť, ptáme se, kdo přetrval, kdo zvítězil — Voltaire nebo Ludvík XVI., Victor Hugo nebo Napoleon III., Emile Zola nebo

francouzský generální štáb, Thomas Mann nebo Hitler, Meierchold nebo Stalin?

Čeho je nám dnes třeba, není pomoc mocenská, ale manifestační solidarita ducha. Protestujte! Volejte na poplach! Žádejte právo svobody projevu a kritiky i zastavení osobní perzekuce! A číňte tak především vy, západní levicovní intelektuálové, kteří stále ještě podléháte nebezpečným ilusím o demokracii a svobodě v socialistických státech, kteří protestujete proti americkým masakrům ve Vietnamu, proti fašismu ve Španělsku, militarismu v Řecku, proti rasismu ve Spojených státech a nevidíte, co se děje tam, kam upínáte své neděje!

Voláme Arthura Milera a Johna Steinbecka, voláme Jean Paul Sartra i Jacques Préverta, voláme Bertranda Russella a Johna Osborna, voláme Heinricha Bölla a Günthera Grasse, voláme Petera Weisse a Albeta Moravia, voláme i naše sovětské přátele, kteří osvědčili vůli k svobodě — Ilju Erenburga, Alexandra Solženicyna, Jevgenije Jevtušenka, Alexandra Vozněsenského, voláme všechny spisovatele celého svobodného světa!

John Fitzgerald Kennedy byl odhodlán "pay any price, bear any burden, meet any hardship, support any friend or oppose any foe, to assure the survival and success of liberty". Toto veliké credo vříváme ohnivým písmem hněvu na štít našeho nerovného zápasu, v jeho znamení apelujeme k duchu a svědomí celého světa.

KDYŽ SE LOĎ POTÁPÍ . . .

Mňačko protestuje.

Připravuji se na velkou cestu. Jedu do Izraele. Chci touto cestou protestovat proti politice československé vlády. Jelikož se v Československu nemůže a nesmí vyslovit vlastní názor o krizi na Blízkém východě a já se k ní vyslovit chci, jsem nucen k tomuto neobvyklému prostředku.

Nemohu — byť jen mlčením — podporovat politiku, která má vést k vyhlazení celého jednoho národa a k likvidaci jednoho státu. Československá vláda ujistila arabské státy a jejich předáky svou bezpodmínečnou podporou, ačkoliv arabští předáci otevřeně oznámili své cíle. Oznámili, že chtějí — a chtějí to opravdu — zničit dva a půl milionu lidí v Izraeli. Snad se namítne, že to byla pouze slova, že se o zničení pouze mluvilo, ale bohužel se v tomto století o podobném zničení mluvilo už po druhé a jednou se stalo konkrétní skutečností.

Je mi známo, že Spojeným národům předložil socialistický tábor prohlášení, jež se od těchto hrozeb distancuje. Bohužel se tak stalo až po porážce Arabů, místo aby Nasser a ostatní arabští předáci byli varováni předem. Opožděná výstraha je bezúčelná.

Systém v Československu je nutno důkladně změnit, jestliže chceme obstát jako socialistická, humanitní, zdravá země. Je nutno odstranit nynější chaos, "pružnost" zákonů, možnosti zákony obcházet a, kdykoliv se mocipánům zlíbí, používat v jistých případech zákonů, které se na daný případ vůbec nehodí. Je nutno odstranit všechnu svévoli. V tomto směru se už ledačehos dosáhlo. Ale nemáme žádnou záruku, že se přehmaty nebudou opakovat.

Když byl někdo nespravedlivě odsouzen, je pravděpodobné, že dosáhne rehabilitace. Ale má zničený život. Zůstane v něm tolik hořkosti, nevěry, zlých pocitů, že mu to žádná rehabilitace nemůže nahradit. A je stále ještě několik tisíc takových případů. Je to otázka ústavního práva. Když občan neví, co je správné a co nesprávné, neboť zákony a nařízení si navzájem odporují; když neví, kde je jeho právo, pak to znamená, že stát není v pořádku.

Vrat'me se k mé cestě. Jsem novinář, jsem spisovatel, a přesto nesmím zaujmout stanovisko k otázce, pro kterou jsem kompetentní. Porušil bych tím zákon. Zákon to sice praví naopak, ale praxe je taková. V takových případech se přivolají na pomoc ještě jiné zákony.

Vím, že jsem tímto prohlášením porušil paragrafy trestního zákona. Přesto se chci opět vrátit. Nechci sobě ani odpovědným činitelům nic ulehčit. Ať mě zavřou, ať mě postaví před soud, ať mě odsoudí. Lhostejné mi to není. Ale nemohu jednat jinak. Bylo by snadnější, kdybych zůstal v emigraci, ale to by se rovnalo resignaci.

Nevím, jaká opatření se proti mě podniknou. Myslím, že nebudou pékná. Věřím však, že přežiji a vydržím. Vydržel jsem už všelicos. Proč tedy ne i toto?

Ladislav Mňačko.

A CO DÁLE???

Nebude to snadné!

Dvě události, k nimž došlo v poslední době v Československu, nás v exilu obzvláště zaujaly; vystoupení spisovatele Ludvíka Vaculíka a druhů na sjezdu čs. spisovatelů a případ komunistického spisovatele a novináře Ladislava Mňačka, který odjezdem do Izraele protestoval proti politice československé vlády za krize na Středním východě. Už dávno jsme z domova neslyšeli nic tak pozoruhodného, jako byly tyto dvě zprávy. Exil to přijal příznivě, i když ne docela bez výhrad. "Zaplat' pánbůh za to, že se spisovatelé v Československu konečně probudili a k něčemu odhodlali!" si jistě mnozí z nás řekli v exilu. K jejich probuzení sice dochází opožděně, ale přece. Opozdil se autor "Opožděných reportáží". Mý exulanti máme k Mňačkovi mnoho, mnoho výhrad. Vždyť takřka dvě desetiletí rozsával do duše slovenského i českého člověka komunistickou ideologii. V této věci napáchal zla dost. Nakonec se přece jenom vzešel metodám a politice své strany a svým demonstrativním odjezdem do Izraele a také tím, co o svém rozhodnutí napsal anebo řekl, nesporně, naši věci posloužil.

Bohužel, jak máme zjištěno, v Československu o jejich sjezdových projevech mnoho lidí neví. Vysvětlení nutno hledat nejen v tom, že ani literární časopisy v Československu nesměly uveřejnit jejich projevy, ale také jinde. Nutno poznamenat, že širší československá veřejnost se o sjezd spisovatelů mnoho nezajímala. Většinu současných spisovatelů domov vůbec nezná, protože jejich knížky nečte. Jen někteří z nich si udrželi vyšší literární standart a čistý štít. Je nutno otevřeně napsat — i když to pro někoho budou silná slova — až na výjimky — čs. spisovatelé nemají důvěru většiny našich národů! Proč?

Přilíší si nechali svázat ruce režimem. V době pro československý lid nejtemnější, kdy komunisté brutálně porušovali zákonitost, neprávem zabavovali majetky a výsledky celoživotní práce a snažení lidí, když zaplňovali kriminální lidmi zcela nevině odsouzených a o vlast zasloužilými Čechy a Slováky, když hrozbami i násilím vynucovali vstup zemědělců do kolchozních družstev a zároveň brali živnostníkům jejich obchody a podniky, tehdy českoslovenští spisovatelé ke všem těmto bezprávím mlčeli. Zato si sami žili na výsluní; přijímali od režimu odměny, vyznamenání a tituly laureátů, které jim přinášely značné materiální výhody. Pro svůj odpočinek a rekreaci měli zámek na Dobříši. Nikdo by jim tyto výhody nezaujímal, kdyby ovšem plody jejich literární práce šly k duhu celému národu. Tomu tak nebylo. Dost často se spisovatelé postavili proti lidu. Když v Československu vypukla zjevná nespokojenost s režimem, když se dělníci r. 1953 bouřili proti ménové reformě v Plzni a v jiných průmyslových centrech dokonce povstali, tu se spisovatelé postavili za politiku KSČ. Ne protestovali ani tehdy, když režim uvěznil ty jejich kolegy, kteří odmítli psát oslavné, stupidní ódy na Stalina a velebit Sovětský svaz. Na prstech ruky bychom spočítali spisovatele, kteří se odhodlali k písemné nebo alespoň k ústní intervenci či k protestu proti hanebné, pomlouvačné kampani proti T. G. Masarykovi. Dovolujeme se otázat, co učinil Ladislav Mňačko proti tomu, když novodobí Koniášové vyhazovali z veřejných knihoven Masarykovy spisy na smetiště?

Naši spisovatelé budou ještě muset mnoho odčinit, co špatného způsobili, než si získají důvěru národa. Rozhodně to nebude snadné!

VĚC K ZAMYŠLENÍ

Že by divoký východ?

ar. — Dne 13. srpna došlo na čs.-rakouském hraničním přechodu v Českých Velenicích k vážnému incidentu, který velmi narušil rakousko-československé sousedské vztahy. Osmičlenná rodina 47letého stolaře Karla Šindary z Třesovic na Lounsku přijela k celnici, všichni vystoupili z auta, přeběhli pod závorou a utíkali k asi sedmdesát metrů vzdálené hranici. V tom okamžiku na ně zahájili čs. pohraničníci střelbu ze samopalů a kromě rodičů postřelili dvacetiletou dceru Darinu, 18letého syna Karla a zranili i dvouroční vnučku Klaudiu. Zranění byli dopraveni do nemocnice v rakouském Gmündu. Dvanáctiletého Ctibora čs. pohraničníci zadrželi ještě před tím, než mohl přeběhnout rakouskou hranici.

"Nebyli to žádní ozbrojení provokatéři, žádní agenti, byla to rodina s dětmi a vnoučaty, rodina, která chtěla žít ve svobodě a málem na to doplatila smrtí," napsala rozhořčeně vídeňská "Die Presse". "Z Československa se na tuto rodinu střílelo, když už byla na rakouském území. Bylo to jako hon na zajíce, onu neděli v Gmündu. Stříleli na pohyblivé cíle a zasáhli je, neboť děti nemohou rychle utíkat a ani muži nemohou, když nesou v náručí vnouče" — poznamenala Die Presse.

Dne 27. srpna došlo k dalšímu vážnému incidentu. Čtyři mladí muži z Lipska přijeli autem k místu, kde se Morava vlévá do Dunaje a u Děvínské skály se střechy vozu vskočili do řeky, jejímž středem vede hranice. Čs. pohraničníci je pronásledovali a jednoho z nich, 28letého kovodělníka Richarda Schlenze, když už byl u rakouského břehu, zastřelili. Ostatním se podařilo dostat na svou stranu.

Případ vyvolal další velké rozhořčení v Rakousku.

Rakouská vláda ostře protestovala u československého velvyslanectví ve Vídni a v protestní notě zdůraznila, že podobné incidenty mohou vážně ohrozit styky mezi oběma státy.

"Arbeiter-Zeitung" psal s opovržením o střelbě na ženy a děti u Českých Velenic: "Jeden z nejvážnějších incidentů na čs.-rakouské hranici v posledních letech pobouřil celou rakouskou veřejnost a zároveň střelba zasáhla smrtelně iluze o nové, humánnější povaze režimu v Československu. Po incidentu je v očích rakouské veřejnosti obraz dnešního Československa tak poskvřen, jako už dlouho ne."

Rakouská televize odvolala na znamení protestu proti incidentu ohlášený pořad tanečního souboru "Sluk" z Bratislavy. V nezávislém deníku "Kronenzeitung" přestala na znamení protestu vycházet turistický seriál o Slovensku a objevila se i výzva, aby rakouští turisté Československo bojkotovali. Deník "Volksblatt" napsal, že by Praha mohla alespoň něco napravit, kdyby vrátila dvanáctiletého zadrženého chlapce jeho rodičům. Zatím stojí čs. komunistický režim nřed rakouskou veřejností s Kalnovým znamením na čele.

NENÍ LÉKU PROTI VŘEDŮM . . .

Marx a jeho strasti.

Karel Marx pracoval patnáct let osamoceně, aby do světa vypustil svůj monumentální "KAPITÁL" a jen málo zasvěcených dnes ví, že po celou tu dobu se zmítal v bolestech různých nemocí.

Měl zvětšené ledviny, hemeroidy, chronickou oční infekci, nespavost a žaludeční vředy. Marxovo hořké prořectví — "Buržoasie se zaslouží o to, že mé hnísavé vředy nebudou zapomenuty," — se nevyplnilo.

Minulý měsíc u příležitosti stého výročí prvního vydání Kapitálu v Hamburku, bylo zřejmé, že jediní lidé, kteří jsou dnes v agonii způsobené Marxovými myšlenkami, jsou ti, kteří je přijali za své — jejich dědici — komunisté.

Rusové a Číňané nadávají dnes jeden druhému a obviňují se navzájem, že bloudí na cestě k pravému, nefalšovanému Marxismu-Leninismu.

Maďarský komunistický filosof György Lukacz rozlišuje znetvořený Marxismus, který je oficiální doktrinou strany a marxismus nefalšovaný, zatím co jugoslávský časopis "Prakse" varuje, že efektivní Marxismus musí být uplatňován bez jakéhokoliv nátlaku od komunistické strany.

Polský spisovatel Szewczyk se veřejně zamýšlí nad tím zda Marxismus je cár rudé látky, který si každý přistříhne jak se mu hodí.

Samotný rozsah Kapitálu — tři díly a více než 2.000 stránek — stačí k tomu, aby byl zahalen do náboženské tajuplnosti. "Toto dílo," říká britský historik I. Berlin, "je slepě uctíváno a slepě nenáviděno miliony, kteří z něho nepřečetli řádku anebo něco přečetli, aniž by rozuměli té nesrozumitelné a mučivé próze, kterou je napsán."

Více jak 6.000.000 výtisků bylo vydáno v Sovětském svazu od r. 1917. Albánci dokázali být dvacet let dobrými komunisty bez jediného výtisku až do letošního roku, kdy po prvé v Albánii vyšel Kapitál v jejich vlastním jazyce. Z jednoho prostého důvodu se budou pravděpodobně Albánci nudit při čtení Kapitálu — převážná část jeho se zabývá britským průmyslem z časů Dickensových.

Kapitál kombinuje pyramidu abstrakcí s hluboce vzrušenými polemikami, které jsou typičtější pro známější dílo Marxe a Engelse — Komunistický manifest. Přes to všechno byl Kapitál svým "vědeckým" přístupem k věci, průkopníkem nové sociální historie. Nikdo před Marxem se doopravdy a systematicky nezabýval takovými předměty jako britské tovární zákonodárství, sněm dělníků v Lancashire nebo riskování zdraví v britských uhelných dolech.

Marxův hlavní cíl byl — dokázat, že kapitalismus dospívá v obudné zřízení, které se zhroutí v nevyhnutelné logice svých vlastních zákonů, které směřují k soustředění kapitálu a utiskování zbídačené dělnické třídy. Marx založil teorii o nadhodnotě práce, která říká, že cena zboží je určována jediné množstvím potřebné práce. Z jeho hlediska platí kapitalista dělníkovi mizivou část skutečné hodnoty výrobku, zatím co sám sklízí nadbytek a nezasloužený výdělek.

V pasáži z Kapitálu, která byla snad nejvíce uplatňovaná, předpověděl, že to všechno povede nezbytně ke komunismu:

"Centralisace výrobních prostředků a socializace práce dosáhnou bodu, kde se stanou neslučitelnými s jejich kapitalistickou skořápkou. Soukromému vlastnictví je už odzvoněno. Vlastníci jsou vyvlastněni."

Zmatek mezi komunisty nastal když Leninové a Mao-Tse-Tungové začali nasazovat jeho zásady na převážně aprápní společnosti.

Marx začal býti zastaralým když už bylo zřejmé že:

- 1) Anglie, Německo a ostatní průmyslově vyspělé země se vyhnuly revolucím,
- 2) demokracie, částečně reagující na Marxovy myšlenky, se ukázala dostatečně pružným společenským zřízením, aby během času změnila kapitalismus v něco, co by dnes Marx asi nepoznal a
- 3) dělníci se neustále větší měrou podílejí na ovoci kapitalistické prosperity.

Teprve nedávno si evropští komunisté uvědomili, že ta opravdová skořápka, která se musí dnes rozlousknout, jsou ortodoxní marxističtí ekonomisté. Mnoho ekonomů dnes považuje Marxovu "nadhodnotu práce" za nejmýlnější teorii v historii ekonomie. Soustředěním pozornosti pouze na práci, Marx přesvědčil komunisty, že můžou

(Pokračování na str. 4)

Zajímavosti ze světa.

Tam, kde "váleční imperialisté" ze Spojených států odmítnou dodat zbraně, aby snížili nebezpečí konfliktu v nevyvinutých zemích, ochotně zaskočí "mírumilovná" vláda ČS(S)R. Dokazuje to nedávná dodávka vojenských letadel i s piloty-trenéry z Československa do Konga, krátce po té, když US vláda požadavek Konga odmítla.

Sovětská vláda si zřejmě neuvedomuje, že to co podniká na vlastní půdě, nelze podnikat na půdě cizí. A tak pilot sovětského letadla na Londýnském letišti byl velice překvapen když shledal, že jeho letadlo je několik minut před odletem obkličeno vozy britské policie a jeho posádka se potýká s policií. Jen tímto bleskovým zákrokem britského Scotland Yardu se podařilo zachránit asi dvacetiletého ruského studenta, který požádal britské emigrační úřady o asyl a několik dní na to byl na veřejné ulici vtažen do auta sovětského vyslanectví, omámen drogami a odvezen na letiště, kde byl pokus o únos zmařen.

Pan Clifford Terry z chicagského deníku "CHICAGO TRIBUNE" napsal o čs. filmu "Lásky jedné plavovlásky" toto: "... československý Import, který způsobil takovou sensaci při zahájení New Yorkského filmového festivalu loni v září, si konečně vystál frontu na promítání v chicagském kině. Premiera však byla zklamáním. Ukázala zajímavě nevyrovnaný film, který nechává člověka v domněni, že původní přemíra nadšení byla zplazena v záchvatu festivalové horečky ..."

Film byl v premiérovém kině pouze měsíc proti obvyklému jednomu roku.

Jeden americký žurnalista, který natočil filmovou reportáž o EXPO 67, řekl o československé restauraci: "Ceny jídel v československé restauraci ve mně zanechaly dojem, že čs. vláda se snaží výtěžkem z restaurace zaplatit svoje státní dluhy."

Pro informaci, ceny se pohybovaly mezi \$7.50 a \$15.00, což je něco mezi 262.50 Kčs a 525.00 Kčs za večeři.

Čs. cestovní kancelář nabízí zájezd do Montrealu na EXPO 67 za 14.910 Kčs, t. j. \$2,085. Nikdo v Československu zajisté nemá iluze o tom, že Čedok je levná cestovní kancelář, ale malé srovnání neuškodí, abychom si udělali představu o tom jak přehnaně obrovské částky účtuje Čedok svým zákazníkům. Zájezd z Chicaga do Evropy na tři neděle včetně skupinové letenky tam a zpět (do Frankfurtu) a zapůjčení auta nabízí letecká společnost Lufthansa za \$320.00. Průměrný americký plat je \$430.00 měsíčně.

Přes veškeré úsilí, které vyvinul Viet Cong, aby terorem, ve kterém bylo zabito, uneseno, nebo zraněno asi 800 civilistů, zmařil jihovietnamské volby, které se konaly třetího září tohoto roku, byly tyto provedeny s ne očekávaným úspěchem. Více jak 80% volby schopných občanů se dostavilo k volebním urnám, aby odevzdali své hlasy! S téměř dvojnásobnou většinou hlasů byl prezidentem zvolen 44-letý Nguyen Van Thieu.

V poslední minutě.

Těsně před uzávěrkou Tribuny jsme obdrželi zprávu o zásahu proti několika českým spisovatelům, kteří byli vyloučeni ze strany a byly proti nim zavedeny trestní sankce. Rovněž nás zastihla zpráva o hrubých zákrocích proti několika kulturním časopisům v ČS(S)R. Podrobnější zprávy a reakce svobodného světa přineseme v příštím čísle Tribuny. V tomto čísle chceme pouze upozornit na to, že v předchozích číslech jsme několikrát varovali před klamnou ilusí, že uvolňování v ČS(S)R je výdobytkem lidu. Poukazovali jsme, že ventil může být kdykoliv opět utážen. Na naše slova došlo — ventil se utahuje.

Vy se ptáte, my odpovídáme.

P. K. z Olomouce se táže:

V článku "Chudí mezi bohatými" v Mladé frontě se mimo jiné píše, že v U.S.A. je v současné době 32 milionů nezaměstnaných. Co je na tom pravdy?

My odpovídáme:

Článek v Mladé frontě velmi neohrabaně zkromoluje studii z časopisu LOOK, který vychází v U.S.A. Pravdy na něm není téměř nic. Pisatel buďto neuměl anglicky a věc špatně přeložil anebo pravdu záměrně deformoval. 32 milionů nezaměstnaných by znamenalo, že více jak polovička všech pracujících v Americe sedí doma. Pravdou je, že nezaměstnanost v U.S.A. je nejnižší v historii a nedostatek pracovních sil je téměř kritický.

Chicagský deník "CHICAGO TRIBUNE" tiskne v nedělním vydání přílohu, která má asi padesát stránek formátu dvakrát většího než běžné pražské noviny a obsahuje asi 10,000 insercí volných míst v chicagské oblasti. V číslech vyjádřeno, současná nezaměstnanost je asi 2.8%, z čehož asi 80% činí lidé, kteří příliš o práci nestojí a podpora v nezaměstnanosti jim plně vystačuje k jejich životním potřebám. Stát, na druhé straně, ochotně vyplácí podporu v nezaměstnanosti, protože ve svobodné demokratické zemi, kde neexistuje pracovní povinnost, je hospodářsky prospěšné určitě procento nezaměstnanosti, aby byla udržena zdravá poptávka po práci.

Dosáhne-li nezaměstnanost 5% stát začíná uvažovat o tom jak zvýšit pracovní příležitost, klesne-li pod 2.5% uvažuje se o protinflačních opatřeních.

Za týdenní podporu v nezaměstnanosti si dělník v U.S.A. může pořídit: 20 kg masa nebo oblek nebo 5 párů obuvi nebo 10 košíl nebo může měsíc žít. Kdybychom porovnali počet lidí, kteří jsou v ČS(S)R zavření za příživnictví, s počtem obyvatelstva, dostali bychom procentuelní vyjádření nezaměstnanosti nad kterým by asi západní ekonom zakroutil hlavou.

Slovo k čtenářům.

S potěšením konstatujeme, že množství dopisů zasílaných na naši poštovní schránku v Chicagu od čtenářů z Československa neustále roste. Vzhledem k velice limitovanému prostoru v našem listě, nemůžeme odpovídat na všechny dotazy, které obdržíme. Snažíme se vybírat ty nejdůležitější anebo ty, které se opakují. Někteří z vás dokonce uvádějí svá plná jména a zpáteční adresy a vyžadují odpověď poštou. Nemůžeme nikomu zakazovat, aby neuvěděl své jméno a adresu. My však, z bezpečnostních důvodů, zásadně na dotazy neodpovídáme formou soukromého dopisu. Výjimky činíme jedině v případech, kdy novopečení uprchlíci se na nás obrátí z Rakouska, Německa či jiné svobodné země. Prosíme čtenáře, aby ve své činnosti neochabovali i když neuvidí přímou reakci na svůj příspěvek. Každý dopis je pečlivě přečten a podle toho pak řídíme obsah Tribuny. Rádi uvítáme každého dalšího čtenáře, který se zajímá o odbírání Tribuny. Tribuna vychází nepravidelně a je rozesílána ze všech končin světa pro čtenáře v ČS(S)R zdarma.

MARX A JEHO STRASTI— (Dokončení ze str. 3)
ignorovat kapitál a zisk, čímž se stalo, že velice rychle promrhali jejich vzácný investiční kapitál.

V současné době jsou komunistické národy velice zaměstnány rozsáhlými experimenty se ziskem, tržními cenami, příspěvky a jinými programy hmotné zainteresovanosti. Marx se stal při nejmenším něčím zastrašujícím.

Jakkoliv se však dnes komunisté snaží, nemohou se úplně zbavit hnusavých vředů vlastním marxistickému učení, z kterého udělali své evangelium.

TRIBUNA, list Čsl. zahraničního ústavu v exilu. — Redakce: Postbus 8, Haren (Gr.) Holandsko. Administrace: P. O. Box 934, Chicago, Ill. 60690, U. S. A.